

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

N.B. : (1) All questions are **compulsory**.(2) **Figures** to the **right** indicate **marks** allotted.

1. Answer in **two** to **three** sentences each :- 20
  - (a) What is the purpose of interpretation ?
  - (b) Explain the term 'Person' as per General Clauses Act.
  - (c) What is meant by 'Beneficial Interpretation' ?
  - (d) What is an enabling statute ?
  - (e) Explain the term 'Pari Materia'.
  - (f) Explain the doctrine of prospective over - rulling.
  - (g) What is 'short title to the Act' ?
  - (h) Give importance of legislative Debates.
  - (i) Explain the term 'District Judge' under the General Clauses Act.
  - (j) Role of the 'Preamble' in interpretation of the Constitution of India.
2. Write short notes on any **four** of the following :- 20
  - (a) Ambiguous Definition.
  - (b) Doctrine of liberal Construction.
  - (c) Delegates non-potest Delegare.
  - (d) Role of 'proviso'.
  - (e) Statute must be read as whole.
  - (f) Legal fiction.
3. Solve any **two** of the following situational problems :- 12
  - (a) The question was whether Section 7 of the Admiralty Court Act of 1861 also gave Jurisdiction over claims for loss of life which otherwise would have come under the Fatal Accident Act.
    - (i) Whether the maxim 'Generalis specialibus non derogant' applies here ? Explain.
    - (ii) Which Act is regarded as General Act and which is Special Act ?
  - (b) A public interest litigation was filed by the Petitioner, a social worker for release of children below 16 years of age detained in jail. It was observed by the Supreme Court that clause (f) of Article 39 provides that children are given opportunities

and facilities to develop in a healthy manner and in condition of freedom and dignity, and that the childhood and youth are protected against Exploitation and against moral and material abandonment. All the acts are on the statute book. In some states, the Acts have not yet been brought in force to give effect to Art.' 39.

(i) What type of Construction is applied for interpreting the protection of children ?

(ii) Can the Supreme Court direct the states to enact and implement laws.

(c) A Central statute received the presidential assent on 1st January, 2013.

(i) Explain the term which describes the legal effect.

(ii) What would be the effect if parliament had to state that the Act would commence from 1st March, 2013 ?

4. Answer any **four** of the following :-

48

- (a) Discuss the rules of Statutory Interpretation with the help of decided cases ? Explain 'Literal Rule' and 'Mischief Rule'.
  - (b) Explain the statement 'Beneficial Construction' is a tendency rather than a rule.
  - (c) Discuss the presumption as to jurisdiction of a statute. Can the jurisdiction of a Supreme Court or of a High Court be affected by a Statute ?
  - (d) Give the importance of External and Internal Aids of interpretation.
  - (e) Analyze the tests of Implied Repeal.
  - (f) Analyze Section 6 of the General Clauses Act.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन ते तीन वाक्यांत द्या :-

२०

- (अ) अर्थबोधनाचा (interpretation) उद्देश काय असतो ?
- (ब) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम या अन्वये 'व्यक्ती' (पर्सन) या संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करा.
- (क) 'हितकारक अर्थबोधन' (बेनिफिशियल इंटरप्रिटेशन) म्हणजे काय ?
- (ड) इनेबलिंग स्टॅट्युट (एखादी कृती करणेस बळ देणारा कायदा) कशाला म्हणतात ?
- (इ) 'पॅरी मटेरिया' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (फ) 'प्रॉस्पेक्टिव्ह ओव्हररुलींग' चे तत्त्व स्पष्ट करा.
- (ग) एखाद्या कायद्याचे 'शॉर्ट टायटल' (लघु शीर्षक) म्हणजे काय ?
- (ह) विधीमंडळांमधील चर्चेचे (लेजिस्लेटिव्ह डिबेट्सचे) महत्त्व सांगा.
- (स) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमान्वये 'जिल्हा न्यायाधीश'ची व्याख्या सांगा.
- (ल) भारतीय राज्यघटनेच्या अर्थबोधनामध्ये 'प्रस्ताविकेचे' (प्रिअेम्बलचे) महत्त्व सांगा.

२. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा :-

२०

- (अ) संदिग्ध व्याख्या.
- (ब) 'उदार रचनेचे' (लिबरल कन्स्ट्रक्शनचे) तत्व.
- (क) डेलिगेटस् नॉन पोटेस्ट डेलिगेर (मुख्यत्वार मुखत्यारास नेमू शकत नाहीचे तत्व).
- (ड) 'परंतुकेचे' (प्रोव्हीजोचे) स्थान / कार्य.
- (इ) 'कोणताही विधी (कायदा) एकत्रीत वाचला पाहिजे', हे तत्व.
- (फ) वैधानिक कल्पनाविलास (लीगल फिक्शन).

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रसंगाधारित प्रश्न सोडवा :-

१२

- (अ) अँडमिरॅलिटी कोर्ट ऑक्ट, १८६१ या कायद्यामधील कलम ७ जीवितहानीबद्दल नुकसान भरपाई मागण्याचा हक्क / न्यायकक्षा देतो का असा प्रश्न आहे, जी न्यायकक्षा या कलमाव्यतिरिक्त दि फॅटल ऑक्सिडेंट ऑक्ट अन्वये व अंतर्गत प्राप्त झाली असती.

(i) या ठिकाणी 'जनरॅलीस स्पेशिअलीबस नॉन डेरोगॅन्ट' हे न्यायतत्व (मॅक्सिम) लागू पडते काय? स्पष्ट करा.

(ii) 'जनरल ऑक्ट' कशास म्हणतात व 'स्पेशल ऑक्ट' कशास म्हणतात ?

(ब) एका समाजसेवी याचिकाकर्त्याने एक जनहित याचिका दाखल केली आणि तुरुंगात डांबून ठेवण्यात आलेली १६ वर्षे वयाखालील मुले मुक्त करण्याची मागणी केली. सर्वोच्च न्यायालयास असे दिसून आले की राज्यघटनेच्या कलम ३९ (फ) अन्वये मुलांना निकोप पद्धतीने, स्वातंत्र्य व सन्मान राखला जाईल अशा रितीने त्यांच्या विकासाच्या संधी व सोई त्यांना दिल्या पाहिजेत व त्यांचे बालपण व कुमारपण हे संरक्षित केले गेले पाहिजे जेणेकरून त्यांचे नैतिक अथवा भौतिक शोषण किंवा दुर्लक्ष होऊ नये. यासंदर्भातील सर्व कायदे अस्तित्वात आहेत. मात्र काही राज्यांत असे कायदे अद्याप अंमलात आणले गेले नाहीत, जेणेकरून राज्यघटनेचे कलम ३९ विनाअंमल राहिले.

(i) मुलांच्या संरक्षणासाठी कोणत्या पद्धतीची 'रचना' (कन्स्ट्रक्शन) अर्थबोधनास वापरण्यात आली आहे ?

(ii) सर्वोच्च न्यायालय राज्यांना कायदे निर्माण (इन्क्ट) व अंमलबजावणी (इम्प्लीमेंट) करण्याचे निर्देश देऊ शकते काय ?

(क) एका केंद्रीय कायद्यास राष्ट्रपतींनी दि. १ जानेवारी, २०१३ रोजी मान्यता दिली.

(i) यातील कोणती संकल्पना कायदेशीर परिणाम दर्शविते ?

(ii) जर संसदेने सदर कायदा १ मार्च, २०१३ पासून लागू होईल असे नमूद केले असते तर काय परिणाम झाला असता ?

४. खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा :-

४८

(अ) कायद्याच्या अर्थबोधनाचे विविध नियम स्पष्ट करा. 'शब्दशः अर्थबोधन' व 'अपकारक नियम' म्हणजेच लिटररी रूल व मिश्चिफ रूल अधिक स्पष्टपणे वर्णन करा.

(ब) "हितकारक रचनेचा नियम" हा नियमापेक्षा एक कल आहे" हे वाक्य स्पष्ट करा.

(क) एखाद्या कायद्याच्या न्यायक्षेत्राबद्दलचे गृहितक (प्रिझम्पशन) सांगा. एखाद्या कायद्याने सर्वोच्च न्यायालयाचे किंवा उच्च न्यायालयाचे अधिकारक्षेत्र बाधित होऊ शकते काय ?

(ड) अर्थबोधनाचे बाह्य व अंतर्गत मदतनीस (एडस्) यांचे महत्त्व सांगा.

(इ) ध्वन्यर्थ किंवा उपलक्षित निरसन - रद्दबातलता (इंप्लाइड रिपील) ओळखण्याच्या कसोट्या (टेस्टस्) कोणत्या ते सविस्तरपणे नमूद करा.

(फ) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमाचे कलम ६ सविस्तरपणे स्पष्ट करा.